

Complexnummer: 522203

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Landbouwhogeschool

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

522204, 522205, 522206, 526336

Woonplaats

Wageningen

Gemeente

Wageningen

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Generaal Foulkesweg 70, 6703 BW te Wageningen

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX voor de Landbouwhogeschool, ontstaan in de periode 1919/1920, bevat de volgende beschermde onderdelen:

A - LABORATORIUM VOOR MICROBIOLOGIE H. van Suchtelenweg 4), met rechts daarachter gelegen PROEFVAKKEN.

B - LABORATORIUM VOOR PLANTENFYSIOLOGIE (Gen. Foulkesweg 70;72)

C - Voormalige CONCIËRGEWONING met open schuur bij Plantenfysiologie (Gen. Foulkesweg 68)

De complexonderdelen maken deel uit van het plan op de Wageningse Berg een aantal gebouwen voor de Landbouwhogeschool te vestigen nadat uitbreidingsmogelijkheden op het bestaande terrein van Duivendaal beperkt bleken. De jonge architect C.J. Blaauw ontwierp drie laboratoria in Wageningen waarvan zich er op de Wageningse berg twee bevinden. Waarschijnlijk is de conciërgewoning, in een zelfde bouwstijl uitgevoerd, ook van de hand van Blaauw. Rechts achter het Laboratorium voor Microbiologie werden tegelijkertijd PROEFVAKKEN aangelegd ten behoeve van het wetenschappelijk landbouwkundig bodemonderzoek en het onderwijs. Allerlei vormen van grondonderzoek stonden in het begin van de vorige eeuw volop in de belangstelling. De grondvullingen zijn bij de aanleg speciaal aangevoerd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het Microbiologisch Laboratorium en het Laboratorium voor Plantenfysiologie zijn in 1922 gerealiseerd in een voor die tijd spraakmakende architectuur en hoge kosten. Het Laboratorium voor Tuinbouwplantenteelt (Haagsteeg 3a) zou een jaar later in (1923), in de wijk Pomona in een versoberde vorm worden uitgevoerd. Opmerkelijk aan de twee hiervoor genoemde gebouwen is het met name voor onderwijsgebouwen afwijkende, op plasticiteit en decoratieve vormgeving gerichte uiterlijk. Daarbij is gebruik gemaakt van verschillende materialen als hout en kalksteen, waarbij in de expressieve vormgeving duidelijk esthetische kwaliteiten op de voorgrond treden. Binnen de rijke vormtaal van de Amsterdamse schoolstijl is vervolgens de (veelal expressieve) toepassing van baksteen kenmerkend, het horizontale karakter (gekoppelde ramen met zwaar uitgevoerde dorpels) met speelse verdelingen van diverse elementen over de gevels onder forse dakoverstekken, de brede opzet en sierlijke parabolvormige bogen gecombineerd met gevelbeelden door Johan Polet.

Cornelis J. Blaauw (1885-1947), was van 1919-1924 werkzaam als architect in dienst van Rijksbouwmeester Th. Teewisse. Deze was verantwoordelijk voor de Landsgebouwen in het Eerste District en stelde jonge architecten aan in een periode, naar eerst later zou blijken van korte duur, waarin het hen mogelijk werd gemaakt vrij van door de Staat opgelegde richtlijnen te ontwerpen. Blaauw ontwierp zoals gezegd, drie laboratoria in Wageningen. Hij vestigde zijn naam met de drie villa's Meerhoek, Beek en Bosch en Boschkant, eind jaren 1910 in Bergen, in de eerder genoemde stijl.

Complexwaardering

Twee LABORATORIA en een CONCIËRGEWONING uitgevoerd in Amsterdamse schoolstijl, met achter één van de laboratoria gelegen PROEFVAKKEN

- Van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van goed en gaaf bewaarde voorbeelden van twee laboratoriumgebouwen en een conciërgewoning, uitgevoerd in een expressieve stijl waarin verschillende materialen zijn toegepast, kenmerkend voor de Amsterdamse school. Voor Nederland uniek in hun soort en daardoor van hoge exemplarische waarde.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege de ligging van het complex op de Wageningse berg en in relatie tot de andere onderdelen.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een ontwikkeling op het gebied van hoger onderwijs en die van het landbouwonderwijs in het bijzonder. De proefvakken zijn daarin voor Nederland uniek en zeldzaam in Europa.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522204

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82930/18

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Wageningen	Wageningen	Gelderland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Generaal Foulkesweg	70			6703 BW	Wageningen		
Generaal Foulkesweg	72			6703 BW	Wageningen		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel			
Wageningen	E	5776	A1				
Wageningen	E	5776	A2				
Wageningen	E			5723			
Wageningen	E			5722			

Omschrijving**

Inleiding

LABORATORIUM VOOR PLANTENFYSIOLOGIE, gebouwd in 1919-1922 door architect Cornelis J. Blaauw (1885-1947), in Amsterdamse Schoolstijl. Het opzienbarende gebouw staat bekend als het "Schip van Blaauw" en is op de noordelijke oever van de Nederrijn, evenwijdig aan de rivier gelegen. Het gebouw, nu deels als kantoorgebouw in gebruik, is van de Generaal Foulkesweg gescheiden door bossages en een kleine (voormalige) conciërgewoning. Het bouwplan voor het laboratorium was ingediend door hoogleraar A.H. Blaauw (geen familie van de jonge architect), die voor het gebouw behalve een bestemming als laboratorium met collegezaal, er een hoogleraarswoning in had ondergebracht. Door de beperkingen van zijn aanvankelijke huisvesting in een oud pand in de binnenstad, wist hij precies aan welke (nieuwe) eisen het pand diende te voldoen. Zo ligt het souterrain een meter onder het maaiveld (gunstig voor constante meet-temperaturen), aan de zuidzijde oorspronkelijk kassen en een diepe kelder op ca 9 meter met lage temperatuur ter bevordering van natuurlijke groei en energiebesparing voor koelruimten. Dit visionaire bouwplan heeft uiteindelijk bijgedragen tot ideale omstandigheden voor onderzoek die uiteindelijk in grote successen hebben geresulteerd voor de hedendaagse bloembollencultuur.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het gebouw bezit een samengestelde plattegrond met een in hoofdvorm rechthoekig grondplan. Het langgerekte in baksteen (Vlaams verband) opgetrokken pand bevat een souterrain, één bouwlaag en een verdieping onder een met daktegels belegd samengesteld schilddak. Het dak dat aan de beide korte zijden van het dak is gebroken wordt gedomineerd door een zich in het midden bevindende lichtkoepel. Deze is vervolgens gedekt met een tentdak van een bijzondere vorm. In de noord- en zuidzijde komen enkele in grootte en type afwijkende (platgedekte) dakkapellen voor waarvan er enkele later zijn toegevoegd. De afgeronde en geprofileerde bakgoten worden door als ribben omhoogstekende gesneden klossen ondersteund. De vele vensterassen bevatten verschillende typen ramen, al dan niet gekoppeld, waarvan de kleine varianten zijn uitgerust met horizontale of decoratieve roede-verdelingen. De verschillende haaks op de muurvlakken geplaatste deurpartijen aan de noord- en zuidzijde worden door uit de gevel doorgetrokken muurdammen veelal deels aan het zicht onttrokken. De deurkozijnen rusten steeds op hardstenen neuten en dito dorpels.

Als VOORGEVEL wordt de noordzijde beschouwd die ligt afgekeerd van de Nederrijn. De raampjes in het souterrain, links van de uitgebouwde oostelijk gelegen deurpartij, rusten op lekdorpeltegels, in plaats van op houten vensterdorpels. In de zuidzijde van de gevel komen ongedeelde klampaampjes voor. De oostzijde van de gevel bevat op de verdieping drie grote gekoppelde ramen boven een in steen ingehakte tekst 'GEBOUWD IN DE JAREN 1919-1921 ONDER/ DIRECTIE DER NEDERLANDS GEBOUWEN 1E DISTRICT/ ONTWERPEN DOOR ARCH. C.J. BLAAUW' met in het deels over de gevel doorgetrokken met daktegels belegde dakschild drie geschakelde ruitvormige, maar tegenwoordig dichtgezette ramen. In het bovenliggende dakvlak is een half rond dakraampje aanwezig. Het rechts aansluitende uitgebouwde portaal bevat een eikenhouten deur (naar de collegezaal) met in het midden een ruitvormig raam en sierlijk deurrooster. De zijde van de uitbouw die evenwijdig ligt aan de gevel wordt in beslag genomen door een samengesteld venster bestaand uit drie rijen van vier raampjes die elk voorzien zijn van gedeeltelijk glas-in-lood. De rijen worden door twee zwaar uitgevoerde kalven van elkaar gescheiden. Vanuit de bovenste rij raampjes zetten zich links naar de zijkant twee raampjes voort boven de eerder genoemde voordeur en rechts hoekt een raampje om in de verder blinde muur. Op de twee hoeken komen twee beeldhouwde maskers voor. In het dakvlak komt een dakkapel voor met een valraam dat door een drielicht wordt geflankeerd.

De middenpartij van de gevel bevat onder andere links op de verdieping acht gekoppelde ramen waarvan de door een kalf gescheiden bovenramen alleen schuivend zijn. In het dakvlak komen evenzoveel gekoppelde ramen in de brede dakkapel voor. Rechts naast een platgedekte uitbouw van het souterrain, bevindt zich achter twee, deels voor elkaar langslopende hellende muurdammen, de kelder-entree met opgeklampte deur. Deze is haaks op de langzijde van de gevel gesteld in een lichtriserend gedeelte rechts waarin de derde entree van de gevel is ondergebracht. Onder de daklijst komen zeven gekoppelde glas-in-loodraampjes voor die zich over de haaks geplaatste muurvlakken voortzet. Drie zijden van de twee hoeken worden gesierd door in hout uitgesneden maskers, waarvan de derde zich naast de opgeklampte, van tochtlatten voorziene en beglaasde deur (hoogleraarswoning) bevindt. In het inpandige portiek, bereikbaar via enkele bakstenen treden met haaks op de gevel uitkomende borstweringen, komen twee gekoppelde raampjes voor. Uiterst rechts is de verdieping ten opzichte van het souterrain met drie gekoppelde raampjes uitgebouwd. Het wordt nagenoeg in beslag genomen door een samengesteld venster waarvan drie van de vier ramen zich aan de voorgevel bevinden en het vierde is omgehoekt naar de rechter zijgevel. In het dakvlak komt een brede dakkapel met zeven gekoppelde ramen voor.

De LINKER ZIJGEVEL is zeer eenvoudig en bestaat uit een smalle uitbouw waartegen later een tussenlid is gezet. De zijkanten zijn blind uitgevoerd. Links en rechts van de uitbouw bevat het flankerende muurvlak ter hoogte van het souterrain een venster met drie gekoppelde ramen. Over de eerste bouwlaag is het dakschild met daktegels doorgetrokken.

Het linker gedeelte van de ACHTERGEVEL (zuidzijde) is voor wat betreft de eerste bouwlaag en verdieping ten opzichte van de gevellijn naar achter geplaatst. Hierdoor ontstaat een groot terras dat via een gemetselde trap, evenwijdig aan de gevel, bereikbaar is. Op het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

terras komt een in grondplan rechthoekige serre onder een doorgetrokken dakschild voor. De zijkanten van de serre tellen drie, door roeden onderverdeelde ramen; de voorzijde bestaat uit een groot raam met ter weerszijden een drielicht. In het dakschild komt een dakkapel met stolpraam voor. Op het terras komen twee vensteropeningen uit, waarvan de meest linkse dubbele vierruits tuindeuren bevatten, geflankeerd door drieruits zijlichten met vier bovenlichten. Met uitzondering van één raam in plaats van dubbele deuren is dit venster overeenkomstig.

Van links gezien komen twee dakkapellen voor met respectievelijk vier en drie gekoppelde ramen. De middenpartij kenmerkt zich door een symmetrische indeling van de gevel. Het souterrain is door het uitgegrafde terrein hier een volwaardige bouwlaag geworden. Ter weerszijden van de door roeden ingedeelde deur en flankerende zijlichten komen links en rechts respectievelijk acht en vijf vensters voor met door twee horizontale roeden ingedeelde ramen. De verdieping wordt in beslag genomen door drie vensters met drie gekoppelde, samengestelde ramen van het type zoals dat ook voorkwam in de voorgevel met schuivende bovenramen. In het dak komen met dit aantal corresponderend, drie in de jaren dertig toegevoegde dakkapellen voor. De linkerzijde van de middenpartij die grenst aan het eerder genoemde terras, bezit een beglaasde deur die deels schuil gaat achter een muurdam van de gevel die overgaat als gesloten borstwering van het terras. De rechterkant bevat eveneens een beglaasde deur die bereikbaar is via een bakstenen trapje. De rechter zijde van de gevel is voor het overige gelijk aan de zich met dit gedeelte van de voorgevel spiegelende gedeelte.

Aan de plastisch vormgegeven, aan een scheepsboeg herinnerende hangende erker in de RECHTER ZIJGEVEL (westgevel), ontleent het bijzondere gebouw zijn bijnaam 'Schip van Blaauw'. In de middenas van de gevel komen in het souterrain ter weerszijden een enkelvoudig drieruits en een dito stolpraam voor. Rechts onder de serre van de achtergevel komt nog een vijfuits deur met zijlicht voor, afgeschermd door een lage gemetselde borstwering, dat bereikbaar is via een trapje. Links van de hangende erker bevindt zich een zijraam dat deel uitmaakt van het samengestelde venster van de voorgevel en daar is besproken. De erker is in houten plankdelen opgetrokken en rust op een betonnen schaal. Twee, onder een stompe buitenhoek geplaatste drieruits ramen met bovenlicht, worden door zes onder elkaar geplaatste glas-in-lood ruitjes gescheiden. Ter plaatste van de genoemde hoek in de middenas van de gesloten borstwering van het op de erker aansluitende balkon zijn in hout plastische motieven uitgesneden. Op het balkon komen dubbele beglaasde deuren uit die direct grenzen aan het sterk overkragende dak dat eveneens een stompe buitenhoek naar voren vertoont.

Het in het talud van het terrein verzonken zuidoostelijk gelegen lab-gedeelte wordt gedekt door een bitumineus, gedrukt schilddak, even boven het maaiveld uitstekend. Het bezit in de langszijden vijf en in de eindgevels twee vensters met twee gekoppelde ramen.

Het in geringe mate aan moderne eisen van de tijd aangepaste INTERIEUR heeft behalve de ruimtelijke indeling zijn kenmerkende karakter van de Amsterdamse School-stijl goed behouden en toont nog vele oorspronkelijke onderdelen zoals de paneeldeuren, de zwart-wit betegelde halvloeren, de plastische uitgewerkte trappen met borstwering en boven een lichtschacht met gebrandschilderd glas. In kleinere onderdelen zijn bewaard gebleven enkele fraai vormgegeven paraplubakken, een laboratorium weegtafel en zuurkast. In de collegezaal met oplopend vloerniveau met de oorspronkelijke bankenrijen, een projektortafel, ventilatiekap. In de hal van bevindt zich een steen met tekst: 'ONS BLIJFT NATUUR/ ALS WONDER BOEIEN/ UW TELKENS BLOEIEN/ EN EEUWIG GROEIEN/ VAN UUR TOT UUR'

Waardering

LABORATORIUM gebouwd in 1922 door architect Cornelis J. Blaauw.

- Van architectuurhistorisch belang als gaaf en goed bewaard voorbeeld van een schoolgebouw in de stijl van de Amsterdamse School.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het gebouw vormt met de twee overige laboratoria in Wageningen eveneens van zijn hand, een representatief beeld van het oeuvre van de architect en een rijk uitgevoerd voorbeeld van de Amsterdamse School-stijl.

- Van stedenbouwkundig belang als onderdeel van het plan op de Wageningse Berg enkele onderwijsgebouwen te realiseren ten behoeve van de uitbreiding van het Landbouwhogeschool onderwijs in het eerste kwart van de 20ste eeuw.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een onderwijsgebouw volgens de voor die tijd moderne eisen gebouwd en ingericht. Van belang voor het landbouwkundig onderzoek in Nederland.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Instructielaboratorium

Monumentnummer*: 522205

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 mei 2002
Kadaster deel/nr	82930/28

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wageningen	Wageningen	Gelderland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wageningen	E			5731

Omschrijving**

Omschrijving

Het LABORATORIUM VOOR MICROBIOLOGIE bezit een samengestelde plattegrond met een in hoofdvorm rechthoekig grondplan. Aan beide langszijden (oost en west) komt een lichte projectie voor die trapsgewijs terugwijkt en zich in zuidelijke richting voortzet, eindigend in een 2/3-sluiting. Het langgerekte pand bevat een souterrain, twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een met daktegels belegd samengesteld schilddak. De zuidzijde van het gebouw bevat één bouwlaag en reikt met het samengestelde schilddak tot onder de, door op korbelen gelijkende elementen, ondersteunde reeks van zeven gekoppelde ramen die op de noord-zuid as zijn gelegen tussen de beide risalieten. De gevels zijn opgetrokken in baksteen (Vlaams verband); alleen de door een amandelvormige betonlijst gescheiden tweede bouwlaag, is voorzien van gepotdekselde donker gebeitste houten delen. De eerder vermelde geprojecteerde, platgedekte bouwvolumen die een ingangspartij bevatten en die deels in het dakvlak ingrijpen, bestaan in de tweede bouwlaag uit verticale gepotdekselde plankendelen. De langsgevels worden gekenmerkt door een veelheid aan geschakelde ramen, die ook in de brede dakkapellen voorkomen. De vensters zijn alle geplaatst op een muizetandlijst die ook de langsgevel afsluit. De forse afgeronde beboording van de bakgoot wordt door omhooggestoken gesneden klossen ondersteund. De VOORGEVEL is evenwijdig gelegen aan de straat en wordt door een stoep hiervan gescheiden. Langs de gevel bevindt zich een laag muurtje dat aansluit op de risalerende ingangspartij, links in de gevel geplaatst en dient ter afscheiding van een hellingbaan ten behoeve van leveranciers naar het souterrain. Evenwijdig aan genoemd muurtje bevindt zich links nog een muurtje, dat eveneens naar de ingang leidt en ter plaatse waar het overgaat in het opgaande muurwerk van de gevel is voorzien van een gebeeldhouwde kop evenals aan de rechterzijde van de risaliet. (De in graniet gebeeldhouwde koppen (1922) die de ingangspartij sieren, zijn van de hand van Johan Polet en stellen van links naar rechts het Slapende Verstand voor, de Bezinning en de Ontwakende Natuur). De voordeur met door stijlen onderverdeelde glas-in-lood zijlichten, is gevat in een paraboolvormige boog die door een in graniet gebeeldhouwde kop wordt bekroond. Alleen in de voorzijde van de risalerende partij komen ramen voor. Het samengestelde van een bovenlicht voorziene vierstrooksvenster op de verdieping bevat in de centrale as aansluitend op de gebeeldhouwde sluitsteen van de deurpartij twee uitspringende draairamen die samen een hoek van negentig graden vormen. De twee zijlichten zijn in de gevel geplaatst. Onder de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

overkragende daklijst komt een venster voor dat bestaat uit alleen twee overhoeks geplaatste enkelvoudige ramen.

In de rechtse zijde van de voorgevel komen ter plaatse van het souterrain, 14 vensters voor waarvan drie ventilatieroosters, twee dichtgezette ramen, een half rond afgesloten deur en acht rechtgesloten ramen. De ramen op de begane grond zijn in drie groepen geschakeld. Links een venster met vier als klapraam uitgevoerde boven- en onderramen. In het midden een venster waarin een doorlopend kalf het kozijn verdeelt in 13 boven- en onderramen die per drie door een horizontaal gedeeld raam worden geflankeerd. De bovenlichten bevatten twee horizontale roeden. Het muurvlak geheel rechts met een venster wijkt in lichte mate terug. De overgang wordt gevormd door een kwartrond gemetseld muurvlak. De terugwijkende gevel biedt ruimte aan een bloemperkje dat zich in de rechter zijgevel voortzet. De tweede bouwlaag is, zoals reeds opgemerkt, voorzien van plankendelen. Links bevindt zich een vierstrooksvenster met als klapraam uitgevoerde bovenlichten. De gevel wordt vervolgens geheel in beslag genomen door met een bovenlicht uitgeruste reeks van 16 gekoppelde ramen. Het horizontale karakter van de gevel wordt nog eens onderstreept door 18 geschakelde (draai)ramen in de brede dakkapel.

Het één bouwlaag hoge linker gedeelte van de voorgevel bevat terugwijkende bouwmassa's met over de gevels doorgetrokken dakvlakken van het samengestelde dak. Links komt een samengesteld venster voor van drie ramen met bovenlicht en rechts een venster waarin een doorlopend kalf het kozijn verdeelt in vijf boven- en onderramen waarvan de flankerende ramen een horizontaal gedeeld raam betreft. De bovenlichten bestaan uit drieruits ramen. Dit venster is van het type dat ook in het middengedeelte van de voorgevel in een grote reeks voorkomt. Het blinde muurvlak van de linkerszijde van de vooruitspringende bouwmassa gaat als een breed hellend vlak, voorzien van een lage borstwering geleidelijk in het maaiveld over.

De LINKER ZIJGEVEL wordt gevormd door twee naar elkaar toelopende blinde gevels met deels over de gevels doorgetrokken dakvlakken.

De rechterzijde van de ACHTERGEVEL is identiek aan de overliggende zijde, hiervoor besproken. De risaliet wijkt op enkele onderdelen af, zoals de rechtgesloten beglaasde deur die temidden van een stel muurtjes die haaks op de ingangspartij staan, zijn geplaatst. Op beide uitgemetselde hoeken van de risaliet, voorzien van wangen, is een beeldhouwde drakekop aanwezig. Boven de deurpartij bevinden zich twee paar uitspringende ramen onder de uitkragende latei. Opklimmend vanuit het midden komen er trapsgewijs betonnen consoles voor die de gepotdekselde wand van de risaliet ondersteunt. Aan de voorzijde bevindt zich in elk van de twee bouwlagen een uitspringend venster waarvan de drie onder elkaar geplaatste ramen overhoeks zijn geplaatst. De twee samengestelde vensters links van de risaliet bevatten links drie en rechts één boven- en onderraam, dat wordt geflankeerd door een door een kalf gedeeld boven- en onderraam als van het type in de voorgevel. Links hiervan komt een kleinere variant venster voor met drie ramen met bovenlicht en aansluitend vier boven- en onderramen. Op de hoek geheel links zoals in de overliggende zijde van de voorgevel een identiek terugwijkend venster met bloemperkje. De tweede bouwlaag wordt in beslag genomen door van links gezien twee vensters met drie gekoppelde van een bovenlicht voorzien raam, een klein enkelvoudig raam, en een venster bestaand uit negen gekoppelde ramen. De dakkapel met gekoppelde ramen is identiek aan die voorkomt in de voorgevel.

De RECHTER ZIJGEVEL is symmetrisch van opzet. Een beglaasde deur met uit vijf glas-in-lood raampjes bestaande zijlichten, is geplaatst onder een klein vijfhoekig afdakje. Haaks op de gevel geplaatste zijmuurtjes naast de trap, die naar de voordeur leidt, sluiten aan op de halfronde naar voorspringende deurpartij. Op de hoeken van de gevel komt een samengesteld hoekvenster voor met gedeeld boven- en onderraam, dat aansluit op het venster in de voor- en achtergevel, die daar reeds zijn beschreven. De middenas eindigt in een soort Vlaamse gevel die boven de dakvoet uitsteekt en die in de verdieping is voorzien van een gekoppeld venster met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

3x3 raampjes waarvan alleen de zijkanten uit glas-in-lood bestaan. Een met tochtlatten uitgeruste lambrizing scheidt een identiek venster boven, als hiervoor beschreven. De linker- en rechterzijde van de verdieping worden in beslag genomen door een venster met drie gekoppelde ramen, gevat in een houten sieromlijsting.

Het aan moderne eisen van de tijd aangepaste INTERIEUR heeft behalve de ruimtelijke indeling zijn kenmerkende karakter van de Amsterdamse School-stijl goed behouden en toont nog vele oorspronkelijke onderdelen zoals enkele paneeldeuren, een fraaie met zwart-wit betegelde vloer in de gangen en in de hal. De stenen bordestrap met gesloten borstwering bezit marmeren treden. In een van de laboratorium-ruimten is de oorspronkelijke zuurkast bewaard gebleven en in de collegezaal met halfronde houten banken komt nog een fraai vormgegeven ventilatierooster voor. Het souterrain was in gebruik als kolen- en stookhok en bood plaats aan een timmerwerkplaats. De zolderverdieping diende als zaaddroogzolder, maar wordt tegenwoordig gebruikt als kantooruimte, vergaderzaal en bibliotheek.

Waardering

LABORATORIUM, gebouwd in 1922 door architect Cornelis J. Blaauw.

- Van architectuurhistorisch belang als gaaf en goed bewaard voorbeeld van een schoolgebouw, dat typologisch bijzonder is, in de stijl van de Amsterdamse School. Het gebouw vormt met de twee overige laboratoria in Wageningen eveneens van zijn hand, een representatief beeld van het oeuvre van de architect en een rijk uitgevoerd voorbeeld van de Amsterdamse School-stijl.
- Van stedenbouwkundig belang als onderdeel van het plan op de Wageningse Berg enkele onderwijsgebouwen te realiseren ten behoeve van de uitbreiding van het Landbouwhogeschoolonderwijs in het eerste kwart van de 20ste eeuw.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een onderwijsgebouw volgens de voor die tijd moderne eisen gebouwd en ingericht. Van belang voor het landbouwkundig onderzoek in Nederland.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Instructielaboratorium

Monumentnummer*: 522206

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 mei 2002
Kadaster deel/nr 82930/38

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wageningen Wageningen Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wageningen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wageningen E 5717

Omschrijving**

Omschrijving

Voormalige CONCIERGEWONING (tegenwoordig als kantoor in gebruik) met open schuur gelegen tussen het "Schip van Blaauw" en de generaal Foulkesweg, gebouwd in 1922 in Amsterdamse schoolstijl. Hoewel het kleine pand duidelijke kenmerken bezit van deze expressieve bouwstijl is het sober uitgevoerd. Overeenkomstig het op enkele meters afstand gelegen laboratorium, bezit het eenlaagse pand met zolderverdieping identieke gebombeerde boeiboorden, is het dak belegd met rode daktegels en zijn de oorspronkelijke ramen van dorpels en kalven voorzien die zwaar zijn uitgevoerd. Het eenlaagse pand bezit een samengestelde plattegrond. De gevels zijn in baksteen (staandverband) opgetrokken. Met uitzondering van de eindgevel tegenover het "Schip van Blaauw", komen in alle dakschilden, voorzien van schubvorsten op de kepers, platgedekte dakkapellen voor. Op het afgeplatte schilddak bevindt zich op elk uiteinde een schoorsteen. De eindgevel (noordzijde) die naar de Gen. Foulkesweg is gekeerd bezit als enige een lessenaarsdak omdat hier de gevel is uitgebouwd. De houten schuur ligt dicht tegen de voorgevel van de woning aan en is opgebouwd uit houten (kraalprofiel)delen. De VOORGEVEL is haaks op de straat gezet. Geheel links is een modern tweeruits raam aanwezig. Ter plaatse van de terugwijkende rechterhelft van de gevel komt een uitkraging voor. In het gedeelte rechts bevindt zich een deur met tochtlatten met links een door drie kalven gedeeld zijlicht. De deuromlijsting rust op hardstenen neuten en dito dorpel. Het overige gedeelte van de gevel wordt ingenomen door twee kleine raampjes een aangrenzend aan de bakgoot en een ter plaatse van de kelder. Het dakschild bevat een dakkapel met gekoppeld drie ramen.

De LINKER ZIJGEVEL (noord) bestaat uit een uitbouw met twee blind uitgevoerde zijkanten. In de kopse zijde komt een driestrooksvenster voor, met in het dakvlak een dakkapel met draairaam.

De ACHTERGEVEL bezit links twee deuren waarvan de rechter is vernieuwd en aansluit op een modern venster. Ook de twee

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

driestrooksvensters rechts zijn al dan niet licht gewijzigd. In het dakvlak komen twee dakkapellen voor. De linker bevat twee stolpramen, de rechter drie draairamen die elk door twee horizontale roeden zijn verdeeld.

De RECHTER ZIJGEVEL bevat enkel drie geschakelde draairamen onder de overkragende daklijst. In het verlengde van de langsgevels komen van het gebouw, schuin aflopende muurdammen voor die een klinkervloer omarmen.

Het INTERIEUR is eenvoudig en door kleine ruimten ingedeeld. In de gang bevindt zich een bordestrap met fraaie borstwering op de overloop. De paneeldeuren zijn gespaard, alsook een schouw en in de kamers een lambrizeringslijst.

Waardering

CONCIËRGEWONING, gebouwd in 1922 in Amsterdamse schoolstijl.

- Van architectuurhistorisch belang als redelijk gaaf en goed bewaard voorbeeld van een conciërgewoning.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege zijn ligging op de Wageningse berg en de onderlinge relatie met de overige complexonderdelen.
- Van cultuurhistorisch belang als onderdeel van het plan op de Wageningse Berg enkele onderwijsgebouwen te realiseren ten behoeve van de uitbreiding van het Landbouwhogeschoolonderwijs in het eerste kwart van de 20ste eeuw.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Conciërgewoning

Monumentnummer*: 526336

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 september 2006
Kadaster deel/nr	82969/65

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Wageningen	Wageningen	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Wageningen	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Wageningen	E			5724

*Omschrijving***

Omschrijving

Rechts achter het Laboratorium voor Microbiologie, dicht bij de Gen. Foulkesweg, liggen de PROEFVAKKEN die zijn aangelegd ten behoeve van het landbouwkundig bodemonderzoek. De 40 vakken vormen een gridpatroon van 8 X 5 rijen. Elk vak (ca. 7 X 6,5 m) wordt omgeven door een opstaande, ca 20 cm hoge betonnen rand die aansluit op betonplaten die in de aarde steken. De vakken worden onderling gescheiden door (zand)paden met een breedte van ca. 80 cm. In elk vak, dat geen bodem heeft, bevond zich een verschillende samenstelling van grond waarop de groei van de gewassen werd onderzocht.

Waardering

PROEFVAKKEN, gelegen rechts achter het Laboratorium voor Microbiologie

- Van stedenbouwkundig belang als onderdeel van het plan op de Wageningse Berg enkele onderwijsgebouwen te realiseren ten behoeve van de uitbreiding van het Landbouwhogeschoolonderwijs in het eerste kwart van de 20ste eeuw. De proefvakken zijn in dit geheel essentieel als voor het onderwijs en onderzoek functioneel noodzakelijke terreinaanleg en gerelateerd aan het Laboratorium voor Microbiologie.

- Van cultuurhistorisch belang in relatie tot het Laboratorium voor Microbiologie als voor het onderwijs en onderzoek noodzakelijke terreinaanleg in de vorm van proefvakken. De proefvakken zijn in hun omvang uniek voor Nederland en zeldzaam in Europa. Van belang voor het wetenschappelijk landbouwkundig onderzoek in Nederland.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
-----------------------	---------------------	----------------

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Tuin, park en plantsoen

Tuin